



Piaci útmutató a Szerb Köztársaságról

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

2020

Tartalom

Tartalom	2
Alapadatok.....	4
Gazdasági helyzet	5
1. Legfontosabb indikátorok.....	5
2. A külkereskedelem fő jellemzői.....	5
3. Gazdasági helyzet	6
Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal	8
1. Politikai, államközi kapcsolatok	8
2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok	8
2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nyugat-balkáni Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében	10
2.2. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által létrehozott Magyar-Szerb Kereskedelmi és Iparkamara	11
Jogi, szabályozási környezet.....	12
1. Magyar export Szerbiába	12
2. Import Szerbiából.....	13
3. Vállalatalapítás	13
4. Egyéb.....	15
Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés.....	16
1. EXIM országhozzájárulási besorolás	16
2. Helyi fejlesztési bank	16
3. Helyi befektetésösztönzési szervezetek.....	16
4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat.....	17
5. Tenderlehetőségek	17
Praktikus információk	18
1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok	18
2. Beutazási feltételek.....	18
3. Egészségügyi helyzet.....	19
4. Közbiztonság	19
5. Infrastruktúra, közlekedés.....	20
6. Repülőterek.....	21
7. Banki szolgáltatások elérhetősége	21
8. Egyéb.....	22
Kultúra.....	23
1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások	23
2. Fontosabb ünnepek.....	23

3.	Vallás, vallási szokások	23
4.	Történelmi áttekintés	24
5.	További hasznos információk	25

Alapadatok



Hivatalos név: Szerb Köztársaság

Főváros	Belgrád
Államforma	köztársaság
Kormányzat	parlamentáris köztársaság
Pénznem	szerb dinár (RSD)
Hivatalos nyelv	szerb
Beszélt nyelvek	szerb, magyar, bosnyák, roma*
Területe	77 474 km ²
Lakossága	7 012 165 (becslés, 2020)*
Éves népességszaporulat	-0,47% (becslés, 2020)*
Időeltolódás	GMT + 1 óra
Etnikai megoszlás	szerb (83%), magyar (4%), roma (2%), bosnyák (2%), egyéb (9%)*
Vallások	ortodox (85%), római katolikus (5%), muzulmán (3%), protestáns (1%), ateista (1%), egyéb (5%)*
Nemzeti ünnep	február 15. – államiség napja

Forrás:

*<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ri.html>

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Szerbia>

Szerbia délkelet-európai állam. Miután Montenegró népszavazás útján önálló állam lett, 2006. június 5-én Szerbia is deklarálta függetlenségét, valamint azt, hogy a korábbi államalakulat jogutódjának tekinti magát. 2008. február 17-én Koszovó tartomány albán vezetése is kikiáltotta a tartomány függetlenségét. Szerbia 2009-ben kérte felvételét az EU-ba, 2012. március 2-án hivatalosan is EU-tagjelölt lett az ország. 2014 januárjában Szerbia hivatalosan is megkezdte a csatlakozási tárgyalásokat az EU-val.

Forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Szerbia>

Gazdasági helyzet

1. Legfontosabb indikátorok

Legfontosabb indikátorok											
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
GDP (milliárd USD)*	45,2	41,8	49,3	43,3	48,4	47,1	39,6	40,6	44,1	50,6	53***
Egy főre jutó GDP (USD)*	6169	5735	6809	6016	6755	6600	5585	5756	6284	7247	
Egy főre jutó GNI (USD)*	6450	6220	6300	6090	6460	6240	5960	5690	5550	6390	
GDP növekedési üteme (% , év/év)*	-2,7	0,7	2,0	-0,7	2,9	-1,6	1,8	3,3	2,0	4,4	
Ipari termelés növekedési üteme (%)*	-9,8	-0,8	5,3	0,7	3,0	-6,8	5,8	4,1	3,3	2,8	
Infláció (fogyasztói árak, %)*	8,1	6,1	11,1	7,3	7,7	2,1	1,4	1,1	3,1	2,0	
Termék- és szolgáltatásexport (milliárd USD)*	11,9	13,49	16,26	15,52	19,29	19,80	17,94	19,75	22,3	25,69	
HDI (Emberi Fejlettségi Index)**	0,762	0,762	0,772	0,772	0,775	0,780	0,785	0,791	0,794	0,799	
GCI (Globális Versenyképességi Index)***	3,9	3,76	3,83	3,87	3,87	3,77	3,89	3,89	59,2	60,88	60,85

Forrás:

*<http://data.worldbank.org/country/serbia>

**<http://hdr.undp.org/en/statistics/>, kategória: „nagyon magas”

***<https://tradingeconomics.com/serbia/competitiveness-index>

2. A külkereskedelem fő jellemzői

A külkereskedelem fő jellemzői

Legfontosabb exportpartnerek*	Németország (13%), Olaszország (10%), Bosznia-Hercegovina (7,7%), Románia (5,9%), Oroszország (5%), Montenegró (4,5%), Magyarország (4,2%), Észak-Macedónia (3,8%) (2019)
Legfontosabb exporttermékek**	elektromos, elektronikai berendezések, gépek - atomreaktorok - kazánok, műanyag, közlekedési eszközök (kivéve vasút, villamos), gumi, vas és acél
Exportvolumen***	19,5 milliárd USD (2019)
Importvolumen****	26,6 milliárd USD (2019)
Legfontosabb importpartnerek****	Németország (13%), Oroszország (9,7%), Kína (9,4%), Olaszország (8,7%), Magyarország (4,3%), Törökország (4%) Lengyelország (3,4%)
Legfontosabb importtermékek*****	különböző árucikkek, üzemanyag-olaj-desztillált víz, elektromos, elektronikai berendezések, gépek - atomreaktorok - kazánok, közlekedési eszközök (kivéve vasút, villamos), műanyag

Forrás:

* <https://tradingeconomics.com/serbia/exports-by-country>

** <https://tradingeconomics.com/serbia/exports-by-category>

*** <http://www.worldstopexports.com/serbias-top-10-exports/>

**** <https://tradingeconomics.com/serbia/imports-by-country>

***** <https://tradingeconomics.com/serbia/imports-by-category>

3. Gazdasági helyzet

Szerbia piacgazdaság, ahol azonban az állami szektor továbbra is jelentős szerephez jut bizonyos területeken. A gazdaság főként a gépiparra és az ipari exportra támaszkodik, amelyet nagyrészt a külföldi befektetések mozgatnak. A Milosevic-éra rossz gazdálkodásának, a már hosszabb ideje tartó nemzetközi gazdasági szankcióknak, a polgárháborúnak, Jugoszlávia infrastruktúrájának és iparának – a NATO légicsapások okozta – károsodásának következtében az országban az ipari termelés 1990-hez képest 1999-re a felére csökkent. 2000-ben Milosevicet követően Szerbia demokratikus ellenzéke (DOS) került hatalomra, stabilizációs intézkedéseket hajtott végre és megkezdte a piaci reformprogramot. Az IMF-tagság megújítását követően, 2000 decemberében Szerbia folytatta az újbóli beilleszkedést a nemzetközi közösségbe, ismét csatlakozott a Világbank Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bankjához (IBRD), valamint az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankhoz (EBRD). Szerbia haladást ért el a kereskedelmi liberalizáció és a vállalati szerkezetátalakítás terén, de számos nagyvállalat – köztük a közművek, telekommunikációs cégek, földgáztársaságok – továbbra is állami kézben vannak. Szerbia előrelépést tett az európai uniós tagság felé, aláírva a stabilizációs és társulási megállapodást Brüsszellel 2008 májusában, illetve a teljes körű ideiglenes kereskedelmi megállapodás végrehajtásával tagjelölti státuszt nyert 2012-ben. 2014 januárjában Szerbia uniós csatlakozási tárgyalásai hivatalosan is megkezdődtek. Szerbia tárgyalásai a Kereskedelmi Világszervezettel is megkezdődtek. Szerbia gazdasága stabil, egyenletes növekedést mutat. Az ország gazdasági szerkezetét tekintve piacgazdaság, melyben azonban az állami jelenlét még mindig jelentős. A gazdaság szempontjából meghatározó a szolgáltató szektor és a gépipar dominanciája, a szolgáltató szektor az aktív munkaerő több mint 50%-át foglalkoztatja. 2019-ben a gazdaság 4,2%-kal bővült a beruházások gyorsabb növekedésének köszönhetően. Korábban középtávon 3% feletti GDP növekedéssel számoltak az elemzők, de a 2020. évi koronavírus járvány negatív hatást gyakorol a szerb gazdaságra, elemzők 4-5%-os visszaeséssel számolnak, 2020 március-áprilisában 9000-rel nőtt a munkanélküliek száma. A monetáris politika területén a kockázatok mérsékeltek az alacsony inflációs környezet miatt (2020 márciusában 1,4% volt). A nemzeti valuta sérülékenysége továbbra is magas, azonban szükség esetén a Szerb Nemzeti Bank könnyen be tud avatkozni az árfolyamok védelmében a magas devizatartalékoknak köszönhetően. A közpénzügyek kockázata mérséklődött, azonban továbbra is közepes kockázatokat hordoz magában a koronavírus-járvány következtében várható költségvetési deficit miatt. Az államadósság mértéke továbbra is jelentős, azonban az IMF programnak köszönhetően csökkenő pályát mutat (2017: 57,9%; 2018: 53,7%; 2019: 52%). Az üzleti környezet kockázatai közepesek. Az ország jogrendszere, ugyan sokat javult az elmúlt évek kormányzati reformjainak köszönhetően, azonban számos nehézség is jellemzi a korrupció és a szerződések érvényesíthetőségének területén. A kisajátítások kockázata mérsékelte, mivel a külföldi befektetéseket törvény védi a kisajátításokkal szemben. Az országban a társasági adó mértéke jelenleg 15%, míg az ÁFA mértéke általánosan 20%, illetve bizonyos termékek esetében pedig 10%. Az ország infrastruktúrája és munkaerejének képzettsége megfelelő. Az üzleti környezet szempontjából a legnagyobb kockázatok továbbra is a bürokratikus túlszabályozottság, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés, mely üzleti és közigazgatási szinten jelentős. Ugyanakkor a központi kormányzat folyamatosan dolgozik ezek visszaszorításán. A külgazdasági kockázatok közepesek. Az ország folyó fizetési mérlegpozíciója évek óta deficitese (GDP arányosan 2019-ben 6,9%) mivel a gazdaság importigénye rendkívül magas. A következő években a nyersanyagárak növekedése miatt

a hiány várhatóan tovább fog nőni. 2019-ben a szerb termékexport elérte a 19,5 milliárd USD-t, míg a behozatal 26,6 milliárd USD-re nőtt. Szerbia elsődlegesen elektronikai berendezéseket, gépeket, közlekedési eszközöket vas- és acélipari termékeket exportál, és gépeket, szállító eszközöket, üzemanyagot, vegyipari termékeket és kész termékeket importál. Az ország főbb exportpartnerei: Németország, Olaszország, Bosznia-Hercegovina, Románia és Oroszország, míg legfontosabb importpartnerei: Németország, Oroszország, Kína, Olaszország és Magyarország. Az ország külső finanszírozási pozíciói megfelelőek és biztosítottak az IMF-en és a Világbankon keresztül.

Forrás:

https://exim.hu/kondiciok/orszagkockazatok/orszagtajekoztatok?limit=10&limitstart=40https://www.nbs.rs/internet/english/18/18_3/presentation_invest.pdf

További hasznos információk:

<http://exporthungary.gov.hu/orszagismertetok?orszagismerteto-szerbia>

https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/koronavirus-jarvany-balkan.706367.html

További hasznos gazdasági információk:

CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ri.html>
[ENSZ fejlesztési program, Humán Fejlettségi Index](#)

Versenyképességi Index: <https://tradingeconomics.com/serbia/competitiveness-index>

A Világbank adatbázisa: <http://www.worldbank.org/en/country/serbia>

Szerbia központi statisztikai hivatala angol nyelven: <http://www.stat.gov.rs/en-US/>

ENSZ-adatok: <http://data.un.org/en/iso/rs.html>

Kétoldalú kapcsolatok Magyarországgal

1. Politikai, államközi kapcsolatok

Magyarország az egyik legfontosabb politikai és gazdasági stratégiai partnerként tekint Szerbiára. Ezzel összhangban az érdekközösségen és a kölcsönös politikai szándékokon alapuló együttműködés Magyarország és Szerbia között az utóbbi években egyre több területen ölt stratégiai partneri jelleget. A két ország között kialakult jó együttműködésnek megfelelően mind politikai, mind pedig kormányzati szinten gyakoriak a magas szintű találkozók. Belgrád számára fontos, hogy infrastrukturális és gazdasági kapcsolatait Közép-Európával, illetve integrációját az Európai Unióval alapvetően hazánkon keresztül fejlessze. Az elmúlt évek egyik legfontosabb kétoldalú eredménye, hogy megindult és gyakorlati eredményeket is hozott a történelmi megbékélési folyamat Magyarország és Szerbia között, amelynek csúcspontját Áder János köztársasági elnök szerbiai látogatása jelentette 2013. június 25-26-án. A vajdasági magyarság érdekeinek védelmében a magyar diplomácia a szerb EU-integráció vétóját kilátásba helyezve 2011 őszén elérte, hogy a szerbiai restitúciós törvény magyar lakosság számára diszkriminatív elemeit a szerb parlament a rehabilitációs törvény módosítása révén orvosolja. A kérdés megnyugtató rendezése óta következetesen támogatjuk Belgrád EU-csatlakozási folyamatát és felkészülését. A csatlakozási folyamat során a vajdasági magyar kisebbség életminősége és jövője szempontjából kulcsfontosságú területeket kiemelten kezeljük.

A kölcsönös erőfeszítéseknek köszönhetően a magyar-szerb viszony az elmúlt években minőségi átalakuláson ment át, amelyet jól mutat a felső szintű és szakmai párbeszéd intenzitása is. A kétoldalú együttműködés folyamatosan bővül, a magyar-szerb együttműködés a kormányzati struktúra minden elemére kiterjed, közvetlen kapcsolattartás zajlik a szaktárcák szintjén is. A magyar-szerb gazdasági kapcsolatok fejlesztésének keretét az évente megrendezésre kerülő Gazdasági Vegyes Bizottság adja. Kölcsönös a szándék a kapcsolatok további erősítésére a közös érdeklődésre számot tartó gazdasági, energetikai, és infrastrukturális beruházások terén is.

Magyarország konkrét szakmai támogatással segíti Szerbia EU-csatlakozási folyamatát: jelenleg is több magyar szakmai tanácsadó segíti a szerb kormány munkáját.

Forrás: <https://belgrade.mfa.gov.hu/page/ketoldalukapcsolatok>

2. Gazdasági, kereskedelmi, befektetési kapcsolatok

Szerbia a nyugat-balkáni régióban meghatározó gazdasági partnerünk, az áruforgalom – a válság miatti megtorpanást leszámítva – folyamatos növekedést mutat, állandó jellemzője a jelentős magyar többlet. Gazdasági együttműködésünk célja a magyar export további növelése mellett, a kkv-k határon átnyúló kapcsolatainak erősítése és a folyamatban lévő szerb privatizációban való magyar részvétel elősegítése.

Főbb kétoldalú gazdasági megállapodások:

- * Kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény (2001);
- * Beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás (2001);
- * Gazdasági Együttműködési Megállapodás (2005);

Magyarország számára Szerbia az első számú kereskedelmi partner a Nyugat-Balkánon. Szerbia 2019-ben Magyarország 19. kereskedelmi partnere volt, a magyar-szerb külkereskedelmi áruforgalom rekordot döntött, és 2019-ben meghaladta a 2,6 milliárd eurót, ami 2,9 százalékos növekedést jelent 2018-hoz képest. A kapcsolatok dinamikus fejlődésének két oka van, egyrészt folytatódott a magyar kormány vajdasági

gazdaságfejlesztési programja, és ennek eredményei már kézzelfoghatóak, másrészt pedig a két ország közötti kiemelkedően jó politikai kapcsolatokat most már az üzleti szféra is felismerte, és a felek elkezdtek együtt dolgozni. Évről évre több magyar befektetés jelenik a nyugat-balkáni országban, és jelentős előrelépésnek számít, hogy már nemcsak a Vajdaságban, hanem a Belgrádtól délre fekvő területeken is egyre többen fektetnek be. Magyar vállalatok 18 milliárd forint értékű beruházást hajtanak végre Szerbiában, amihez a magyar kormány 8,5 milliárd forintos támogatást biztosít 2020-ban. A beruházások alapvetően a mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozás és a mérnöki tudást igénylő iparágak területén valósulnak meg. A magyar kormány összesen 10 milliárd forintos támogatási keretéből azok a magyar vállalatok részesülhetnek, amelyek Szerbiában hajtanak végre beruházásokat, építenek gyárakat, kezdenek termelő- vagy feldolgozó tevékenységet, és ezáltal növelik az exportkapacitásaikat. A legnagyobb magyarországi bank, az OTP a legnagyobb hitelállománnyal rendelkező pénzügyi intézet Szerbiában, emellett pedig a legnagyobb magyar vállalat, a MOL történelmének legnagyobb szerbiai beruházását hajtotta végre 2019-2020-ban.

A magyar kivitel 2016 és 2019 között folyamatosan nőtt, a külkereskedelmi forgalomban Magyarország többletet ért el. A magyar export 1673,85 millió euró volt, ami 4,4%-os növekedést jelent az előző évhez képest. Az export növekedése az energiahordozók, valamint a gépek és szállítóeszközök kivitele bővülésének köszönhető.

A Szerbiából származó import 2019-ben 932,23 millió eurót ért el, 2016-hoz képest másfélszeresére nőtt, 2018-hoz képest 0,4%-kal bővült. A behozatal az élelmiszerek, valamint a gépek és szállítóeszközök importjának növekedésére vezethető vissza, azonban jelentősen, 22,8%-kal visszaesett az energiahordozók behozatala.

A magyar érdekek főbb területei: vízgazdálkodás, szennyvíz és hulladékkezelési technológiák, alternatív és megújuló energia, mezőgazdasági és élelmiszer feldolgozó technológiák, ICT, gáz- és olajipari berendezések, K+F, tudás és technológia transzfer gyógyszerek, gyógyászati berendezések.

Forrás: KSH

https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/rekordot_dontott_a_magyar-szerb_kulkereskedelmi_aruforgalom.661386.html

<https://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagi-hirek/2257368-2257368/>

A magyar-szerb külkereskedelem áruszerkezete (M EUR)

Megnevezés	Kivitel				Behozatal				Egyenleg			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Összesen	1289,017	1595,579	1602,675	1673,850	626,096	875,039	928,972	932,225	662,921	720,539	673,703	741,625
Élelmiszer, ital, dohány	89,613	102,351	95,533	110,181	53,278	77,194	52,828	71,893	36,335	25,157	42,706	38,288
Nyersanyagok	29,757	42,395	30,516	24,538	53,899	46,023	36,622	40,762	-24,142	-3,628	-6,106	-16,223
Energiahordozók	339,176	510,927	439,488	475,725	187,895	271,779	264,499	204,244	151,281	239,148	174,989	271,480
Feldolgozott termékek	472,601	536,886	577,503	575,972	213,176	296,645	360,224	360,780	259,424	240,241	217,279	215,193
Gépek, szállítóeszközök	357,870	403,019	459,636	487,434	117,847	183,399	214,799	254,546	240,023	219,620	244,836	232,887

Forrás: KSH

2.1. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nyugat-balkáni Tagozatának szerepe a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésében

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nyugat-balkáni Tagozata 2012. július 3-án alakult meg, jelenleg 87 tagja van. Az elnöki tisztséget Galambos Attila, a Communautrade Europe Kft. ügyvezető igazgatója tölti be. A szervezet célja a térség iránt – Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, Montenegró, Koszovó, Szerbia – érdeklődő hazai cégek piacra jutásának elősegítése. A Tagozat kiemelt feladata az üzleti lehetőségek bővítése, melynek érdekében üzletember-találkozókat, tájékoztató fórumokat, üzleti delegációkat szervez, és információkkal segíti a cégeket. A Tagozat tagvállalatai havonta elektronikus hírlevélből értesülhetnek a térséget érintő aktuális gazdasági, politikai, társadalmi hírekről. A Tagozat támogatja továbbá tagjait a partnerországok vásárain és kiállításain való részvételben, együttműködik a partnerországok területi és országos kamarai szervezeteivel, valamint az ott működő hazai kereskedelmi szervezetekkel, képviselőkkel. A Tagozat tagja lehet bármely, Magyarországon bejegyzett, kamarai regisztrációval rendelkező jogi személy, szakmai szövetség, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, vagy a Magyar Ügyvédi Kamara tagja, aki a Tagozat honlapján is megtalálható kitöltött és aláírt belépési nyilatkozatát a tagozat koordinátora részére megküldi. A belépéshez kapcsolódó további feltételekről a [Jelentkezés a Tagozatba](#) linken tájékozódhatnak az érdeklődők.

Elérhetőség: [MKIK Nyugat - balkáni Tagozat](#)

Elnök: Galambos Attila

Koordinátor: Szekeres Anna

E-mail: nybalkani.tagozat@mkik.hu

Tel: (1) 474-5142

Együttműködési megállapodások, fontosabb események

- Együttműködési megállapodások:
 - MKIK - Szerb Gazdasági Kamara (2013)
 - MKIK Nyugat-balkáni Tagozat - Sumadija és Pomoravlje Régió Kereskedelmi és Iparkamarája és Kragujevaci Önkormányzat (2018)
- Magyar-szerb üzleti fórum a Magyar-Szerb GVB üléshez kapcsolódóan az MNKH-val és a Szerb Gazdasági Kamarával együttműködésben, 2016. március 17., Budapest
- Üzleti lehetőségek a szerbiai Kragujevacban (fórum), 2017. november 21., Budapest
- Nyugat - balkáni Tagozat Info Pontjának felavatása a kragujevaci kamarában, 2018. március 22., Kragujevac
- Üzleti delegáció Szerbiába, 2019. június 18-20., Belgrád, Kragujevac, Zenta

2.2. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által létrehozott Magyar-Szerb Kereskedelmi és Iparkamara

A Magyar–Szerb Kereskedelmi és Iparkamara 2009. május 28-án alakult Kecskeméten és megalakulása óta kimagasló szerepet játszik a két ország gazdasági kapcsolatainak fejlesztésében. A Magyar-Szerb Kereskedelmi és Iparkamara célja annak elősegítése, hogy a két ország befektetői, vállalkozói és gazdasági szakemberei együtt olyan gazdaság együttműködést alakítsanak ki, amely a határ mindkét oldalán érezteti gazdaságélénkítő hatásukat.

Az Egyesület szolgáltatásai:

- üzleti kapcsolatok építése, potenciális üzleti partnerek felkutatása, címlisták biztosítása
- tanácsadás, információk nyújtása az adott piacon történő megjelenés támogatásához, szakemberek ajánlása (pl. ügyvédek, szakértők, adótanácsadók), székhely és postai szolgáltatás, segítségnyújtás kommunikációs tevékenységben, vásárokról, rendezvényekről való tájékoztatás
- aktuális gazdasági információk biztosítása
- rendezvények, szakmai szemináriumok szervezése
- pályázatfigyelés (pályázati kiírások, privatizációs hírek, közbeszerzési kiírások, beszállítási lehetőségek)
- multilaterális, bilaterális, illetve regionális szinten együttműködési projektek kezdeményezése

A Magyar–Szerb Kereskedelmi és Iparkamara elérhetőségei

Elnök: Török György

Cím: 6722 Szeged, Párizsi krt. 8-12.

E-mail: mszkik@mszkik.hu; elnok@mszkik.hu

Jogi, szabályozási környezet

Az első jogrendszert a posztszocialista Szerbiában 2001-ben fogadták el a 2006. évi alkotmány kapcsolódó fejezeteivel együtt, ez teremtette meg a jogalapot a szervezetek és a joghatóságok működésének.

Forrás: <http://eurolinkgeie.com/en/framework-of-the-serbian-legal-system/>

1. Magyar export Szerbiába

Szerbiában bizonyos termékcsoporthoz kötelező engedélyt kérni, így a katonai és rendőrségi eszközökre, fegyverekre és lőszerekre, antik termékekre, képzőművészeti termékekre, nemesfémekre, hulladékokra, drogokra és narkotikumokra, illetve az ózonra káros anyagokra. A veszélyes hulladékok importjára nem létezik behozatali engedély. Az engedélyeket az áru típusától függően az érintett szerb minisztérium adja ki, pl. a gyógyszerek és orvosi segédeszközök esetén a szerb Egészségügyi Minisztérium. Egyes árufajtákra a belső piac védelme érdekében importkvóta rendszer van érvényben.

Az élelmiszeripari termékek, az egyes mezőgazdasági termékek, jóságok növény- és állategészségügyi vizsgálaton esnek át a határon való átlépéskor, ez a folyamat sok esetben időigényes és komoly költségekkel is jár. A növényvédőszernek, tápoldatoknak, műtrágyának külön növény egészségügyi bevizsgáláson kell átesniük, melyért a szerb Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Minisztérium Növény Egészségügyi Hatósága a felelős. Az egyéb vegyszerek (pl. tisztítószer, mosópor) importját is engedélyeztetni kell, ehhez is a Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Minisztérium Vegyipari Osztályához kell fordulni. A kozmetikai cikkek is bevizsgáláson esnek keresztül, melyet a szerb Egészségügyi Minisztérium végez.

A Magyarország és Szerbia közötti külkereskedelmi szabályait, a Szerbia és az Európai Unió között létrejött stabilizációs és társulási megállapodás rendelkezései határozzák meg. Ennek köszönhetően a legtöbb termék nem vámköteles, illetve minimális vámtétel terheli. Szerbiában kivétel alá esnek azon termékek, amelyeknél – hazai termelők védelme érdekében – továbbra is plusz vámterhet ír elő a mezőgazdasági tárca javaslatára a vámhatóság (tej és húsipari termékek). A hatályos vámszabályok és vámtarifák, illetve a Szerbia által megkötött nemzetközi kereskedelmi megállapodások megtalálhatók a [Szerb Vámigazgatóság honlapján](#). Szerbiának a következő országokkal van szabadkereskedelmi megállapodása: Oroszország, Belorusz, Kazahsztán, CEFTA (Bosznia-Hercegovina, Montenegró, Albánia, Macedónia, Moldávia és Koszovó), EFTA (Ízland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc), Törökország.

Forrás: <https://belgrad.mfa.gov.hu/page/ketoldalukapcsolatok>

A belgrádi kormány regionális összehasonlításban kifejezetten alacsony adókulcsokkal igyekszik az országba csalogatni a nemzetközi tőkét. Ezt jól mutatja, hogy a térségben sehol sem olyan alacsony a társasági adó rátája (15%) és a TB-járulékok szintje, mint Szerbiában. A magyar vállalatokat pénzügyi támogatásokkal és adókedvezményekkel várják, az adminisztráció pedig egyre egyszerűbb.

Szerbiában az általános forgalmi adó (áfa) standard kulcsa 20%, a többek között az alapvető élelmiszerek, a palackozott víz, gyógyszerek, az energia, a tömegközlekedés, a számítógépek és a napilapok esetében alkalmazott kedvezményes kulcs pedig 10%. Van ezen felül egy olyan termék-, illetve szolgáltatáskategória is, ahol 0%-os kulcsot

alkalmaznak Szerbiában, ebbe a csoportba tartoznak többek között a pénzügyi termékek kereskedelme és a lízing, az áruexport, az orvosi szolgáltatások, az oktatás és a kultúra és szórakoztatás is.

Forrás: <https://www.companyinformationserbia.com/vat-registration-in-serbia>

Az adózásról bővebb információ az alábbi linkeken érhető el: [KPMG](#), [Wordwide tax](#)

2. Import Szerbiából

A Magyarország és Szerbia közötti külkereskedelemre a Szerbia és az Európai Unió között létrejött átmeneti kereskedelmi megállapodás rendelkezései vonatkoznak. A megállapodást a szerb parlament már 2008. szeptember 9-én ratifikálta, az EU azonban kivárt a megállapodás jóváhagyásával, így az csak 2010. február 1-jén lépett hivatalosan hatályba. (Szerbia 2009. február 1-jétől egyoldalúan alkalmazta azt.) Az átmeneti kereskedelmi megállapodás célja az volt, hogy 6 éven belül lépcsőzetesen liberalizálja az EU és Szerbia közötti kereskedelmet. A [megállapodás teljes angol nyelvű anyaga](#) a linke kattintva található.

A hatályos vámszabályok és vámtarifák, illetve a Szerbia által megkötött nemzetközi kereskedelmi megállapodások megtalálhatók a [Szerb Vámigazgatóság](#) honlapján.

2019. decemberében megjelent a vizsgálatköteles károsítókat és a termékek forgalmazására vonatkozó listákat tartalmazó EU-s végrehajtási rendelet (2019/2072), mely meghatározza többek között azon növények, növényi termékek és egyéb anyagok jegyzékét, amelyek esetében harmadik országokból az Unió területére történő behozatalhoz növényegészségügyi bizonyítvány szükséges. A vizsgálatköteles áruk esetében a szállítmányokért felelős vállalkozónak előzetesen értesítenie kell a hatóságot. A bejelentést a szállítmány várható érkezése előtt legalább 1 munkanappal, a megérkezés szerinti első uniós határállomás illetékes hatósága felé, az EU Bizottság erre kialakított elektronikus rendszerén ([TRACES NT](#)) keresztül kell megtenni (előzetes regisztráció szükséges a bejelentéshez).

Forrás: <https://portal.nebih.gov.hu/-/valtozasok-a-novenyek-novenyi-termek-ellenorzeseben>

3. Vállalatalapítás

A cégalapítási procedúra az elmúlt években 51 napról 7 napra csökkent. A cégbejegyzéseket felügyelő szervezet a [Szerb Cégbejegyzési Ügynökség](#).

Szerbiában a legnépszerűbb és legegyszerűbben megalapítható vállalkozási forma a korlátolt felelősségű társaság, azaz DOO.

A cégnév kiválasztása után el kell készíteni az alapító okiratot, melynek tartalmaznia kell a következő adatokat:

- az alapítók nevét
- alapítók lakhelyét
- cég esetében az alapító cég nevét és székhelyét
- az alapítani kívánt cég nevét
- a cég székhelyét
- a cég tevékenységét
- az alapító tőke fajtáját és nagyságát
- a cég képviselőinek adatait

- egyéb ügyviteli elemeket

Ezt az okiratot hitelesíttetni kell a székhelyhez tartozó bíróságon. Abban az esetben, ha nem neveztünk meg az alapító okiratban cégképviselőket, akkor megtehetjük azt egy úgynevezett OP űrlap segítségével. Ezt követően egy helyi bankban ideiglenes folyószámlanyitás szükséges, ahova be kell fizetni az alaptőkét. A végleges folyószámla 2 napon belül készül el. A befizetés után következik a cégbejegyzés, amihez szükséges egy cégbejegyzési kérelem, alapító okirat, az alapító személy személyigazolványa, ha az alapító okiratban nem szerepel cégképviselő, akkor szükség van a cégképviselő megnevezését igazoló iratra, banki igazolás a befizetett alaptőkéről, a cégképviselő hitelesített aláírására, valamint az alapító okirat és a cégbejegyzési illetékek befizetési bizonylataira. A cégbejegyzés pillanatában a cég megkapja az adóazonosító számot és a törzsszámot is, viszont ha az Ügynökség hibákat fedez fel, akkor az adószámért már az Adóhivatalhoz kell fordulni. A cégbejegyzési ügynökség 5 napon belül döntést hoz, ezután érdemes készíteni egy bélyegzőt, mely bár nem kötelező, de sok helyen kérhetik. A bejegyzés után 15 napon belül el kell küldeni az Adóhivatalhoz a következő dokumentumokat: adóazonosító számot, a cégbejegyzési ügynökség végzését, banki szerződést a folyószámláról, a könyvelő céggel kötött szerződést, igazolást a szociális biztosítási rendszerbe való bejelentkezésről, valamint nyilatkozatot a székhelyről, foglalkoztatottakról, alapeszközökről és a kis- és nagyeladási raktárakról, helyiségekről. Amennyiben a cég forgalma a következő egy évben nagyobb lesz, mint 40 000 euró, akkor be kell jelentkezni az általános forgalmi adó rendszerébe.

Az adózási kedvezményekről a [Szerb Fejlesztési Ügynökség \(RAS\) honlapján](#) lehet informálódni. Amennyiben nem szeretnék céget alapítani, külföldi vállalatok létesíthetnek képviseleti irodát is, melyről további információ a [Szerb Cégbejegyzési Ügynökség](#) honlapján érhető el. A munkavállalók bizonyos kategóriáinak alkalmazása esetén adó-, és járulékkedvezmény igényelhető, melyről a [Szerb Munkaügyi Hivatal](#) honlapján érhető el információ.

Forrás:

<http://exporthungary.gov.hu/download/8/65/52000/Szerbia.pdf>

<https://www.companyformationserbia.com/types-serbian-companies>

<https://zuniclaw.com/en/serbia-company-formation/>

További hasznos információk a vállalat alapításról:

[Szerb Gazdasági Minisztérium](#)

Szerb Fejlesztési Ügynökség: <http://ras.gov.rs/>

[A Világbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság „Doing Business” adatbázisa](#)

Általános gazdasági, ill. kivitellel kapcsolatos specifikus információk:

[EU Market Access Database](#)

4. Egyéb

Az elmúlt években Szerbia a szerzői jogokról és szellemi termékekről szóló törvényét harmonizálta a WTO TRIPS Council (Trade-Related aspects of Intellectual Property Rights, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi aspektusai) iránymutatásainak megfelelően. A gyakorlatban azonban a törvény végrehajtása nincs a WTO által elvárt szinten, még nagy számban vannak jelen az országban az adathordozók kalózpéldányai (DVD, CD, szoftver) és a hamisított márkák (edzőcipők, ruhák, telefonok stb.). A szükséges intézkedéseket végző szervek (a vámhivatal, a rendőrség és az igazságszolgáltatás) kapacitásai nem elegendőek, külföldi adományok segítségével folyamatosan fejlesztik ezeket a szervezeteket. A szellemi termékek és a szerzői jogok védelmének szerbiai helyzetéről további hasznos információk találhatóak a [Szerb Szerzői Jogi Ügynökség honlapján](#), valamint a [Szerb Szellemi Tulajdonjogi Hivatal](#) oldalán.

Szerbiában a tulajdonjog alapját a kölcsönösség elve határozza meg, amely azt jelenti, hogy ha a külföldi személy országában lehetősége van a szerb állampolgároknak ingatlant vásárolni, akkor a külföldi személy is birtokolhat ingatlant Szerbiában. Ezek közé az országok közé tartozik Magyarország is. Ezen országok állampolgárai szabadon vásárolhatnak ingatlant, ugyanolyan szabályok vonatkoznak rájuk, mint a szerb állampolgárokra. A jogi személyekre is ugyanaz a szabályozás vonatkozik. A vevő az ingatlan értékének (melyet az Adóhivatal becsül meg) 5%-át köteles befizetni adóként az ingatlan megvásárlásakor.

Forrás: <http://www.globalpropertyguide.com/Europe/Serbia/Buying-Guide>

További hasznos jogi információk:

[World Intellectual Property Organization \(WIPO\)](#)

Vállalatfinanszírozás, üzletfejlesztés

1. EXIM országkockázati besorolás

Az EXIM országkockázati besorolása és a biztosíthatósági szabályok szerint Szerbia a 4-es országkockázati kategóriába esik stabil kilátásokkal, mely alapján a reláció finanszírozható és biztosítható.

Forrás: <https://exim.hu/kondiciok/orszagkockazatok/exim-altal-minositett-orszagok-listaja>

2. Helyi fejlesztési bank

Szerbiának nincs saját fejlesztési bankja. 2012 elején úgy tervezték, hogy 2012 utolsó negyedévében megkezdje működését az intézmény, erre azonban a mai napig nem került sor. Az új intézmény leginkább a kis- és középvállalatokat, illetve az exportot támogatná. [Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank oldalán](#) található további információk az országról.

3. Helyi befektetésösztönzési szervezetek

A zöldmezős beruházási lehetőségekről, szerbiai beszállítókról, befektetés ösztönző állami támogatásokról és az üzleti környezetről a [Szerb Fejlesztési Ügynökség \(RAS\)](#) honlapján érhetők el információk.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Szerbia

Befektetésösztönző szolgáltatások:

- Információk a közvetlen befektetésekhez kapcsolódó jogszabályokról;
- Makrogazdasági adatok és prioritást élvező ágazatok;
- Működési költségek elemzése;
- Egyéb információk biztosítása;
- Üzleti lehetőségek bemutatása.

Befektetések végrehajtása:

- Segítségnyújtás a cégalapításban (cégbejegyzés, munkavállalási engedélyek intézése, irodák stb.);
- Segítségnyújtás a zöldmezős beruházások helyszínének kiválasztásában;
- Barnamezős beruházásokhoz alkalmas létesítmények bemutatása;
- Helyszíni látogatások szervezése;
- Segítségnyújtás a potenciális szerb üzleti partnerek felkutatásában;
- Segítségnyújtás az országos és helyi hatóságokkal való kapcsolatteremtésben.

Beruházások utógondozása:

- Segítségnyújtás az országos és helyi bürokráciával való megállapodásban;
- Tanácsadás az üzleti szolgáltatók kiválasztásában (bankok, lízingcégek, tanácsadó cégek, ügyvédi irodák, ingatlanügynökségek stb.);
- Kapcsolatteremtés a helyi beszállítókkal.

Exportfejlesztési szolgáltatások:

- Potenciális helyi partnerek és beszállítók azonosítása, a velük való találkozók szervezése;
- A beruházások és exportőrök adatbázisának karbantartása;
- Ágazati elemzések és tanulmányok készítése;

- A szerbiai exportőrök nemzetközi piacon való megjelenésének segítése;
- A szerbiai termékeknek a nemzetközi vásárokon való bemutatásának támogatása;
- Hatékony költségmegosztási, fejlesztési és támogatási program, amely növeli a szerbiai vállalatok versenyképességét.

A RAS-hoz hasonló tevékenységet folytat a [Vajdasági Beruházási Ügynökség](#), amely a Vajdaságban beruházni szándékozó külföldi befektetőknek nyújt támogatást.

4. Üzletfejlesztés, kamarai hálózat

[Szerbia Kereskedelmi és Iparkamarája](#)

Elnök: Marko Čadež

Cím: 13-15 Resavska Str. 11000 Belgrád

Telefon: (+381 11) 3300-900, 0800 808 809

E-mail: bis@pks.rs

Szerb regionális kamarák elérhetőségei: <https://pks.rs/regionalne-komore>

5. Tenderlehetőségek

A privatizációra szánt vállalatokról, tender kiírásokról a [Szerb Gazdasági Minisztérium](#) honlapján található információk. Az aktuális közbeszerzési pályázatokról a [szerb közbeszerzésekről](#) szóló honlapon érhető el információk.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Szerbia

További tenderlehetőségek (jellemzően fizetősek és regisztrációhoz kötöttek):

<http://www.tendersinfo.com/global-serbia-tenders.php>

<http://www.globaltenders.com/government-tenders-serbia.php>

Praktikus információk

1. Nagykövetségek és konzuli hivatalok

Magyarország Nagykövetsége, Belgrád

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Dr. Pintér Attila

Külgazdasági attasék:

Bakó Tamás, I. o. tanácsos, vezető KGA (tbako@mfa.gov.hu)

Göncöl Csilla, III. o. titkár, KGA (csilla.goncol@mfa.gov.hu)

Cím: 11000 Beograd, Krunska 72

Telefonszám: +381-11 244-3739 / 0472 / 7479

E-mail: mission.blg@mfa.gov.hu

Magyarország Főkonzulátusa, Szabadka

Főkonzul: Csallóközi Eszter

Cím: 24000 Szabadka, Đure Đakovića 1-3.

Telefon: +381 62 766 491 / 492 / 493, +381 63 657 399

Ügyelet: +3680-36-80-36

E-mail: mission.sab@mfa.gov.hu

Szerb Köztársaság Nagykövetsége, Magyarország

Rendkívüli és meghatalmazott nagykövet: Ivan Todorov

Cím: 1068 Budapest, Dózsa György út 92/b

Telefon: + 361 322-98-38

E-mail: budapest@serbiaemb.t-online.hu

2. Beutazási feltételek

A 2009. december 19-i kölcsönös vízum liberalizációnak köszönhetően az EU-s és szerb állampolgárok vízummentesen utazhatnak be egymás országaiba, és ott legfeljebb 90 napig tartózkodhatnak. (Szerbia saját belső nemzeti szabályozása alapján egyoldalúan már korábban is biztosította a vízummentes belépést a magyar állampolgárok számára.) Az Unió állampolgárok 2010. június 12. óta – 90 napot nem meghaladó időtartamú látogatás esetén – nem csak útlevelemmel, hanem érvényes személyi azonosító igazolvánnyal is beléphetnek Szerbiába. Lehetőség van 2000. január 1-je után kiadott kártya formátumú ideiglenes személyi igazolvánnyal is átlépni a határt (a szerbiai tartózkodás időtartama nem haladhatja meg az okmány érvényességi idejét, vagyis annak lejártá előtt vissza kell térni Magyarországra). A 2016. január 1-től bevezetett új típusú elektronikus személyi igazolvánnyal is be lehet utazni az országba, de tartózkodási engedély iránti kérelemre nem jogosít. Ha Szerbiából Koszovóba is be szeretnének utazni, akkor a szerbiai beutazáskor igazolást kell kérniük (csak kérésre adják) a szerb határon a Szerbiába történő belépésről, és azt a szerb hatóságok kérésére a szerb–koszovói határon fel kell mutatniuk. A személyi igazolvánnyal nem rendelkező kiskorúak kizárólag úti okmánnyal utazhatnak be Szerbiába. Akik 90 napnál hosszabb ideig kívánnak Szerbiában tartózkodni, továbbra is csak érvényes úti okmánnyal léphetnek be az országba. Érvényes úti okmányokkal rendelkező magyar állampolgárok vízum nélkül utazhatnak be Szerbia területére, és ott az első beutazás

időpontjától számított 6 hónapon belül összesen, legfeljebb 90 napig tartózkodhatnak, átutazhatnak és kiutazhatnak.

A határátkelés szabályairól az alábbi linken található további információ:

www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/hataratlepesseel-kapcsolatos-informaciok

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?szerbia#c>

3. Egészségügyi helyzet

A szerbiai tartózkodás és átutazás nem jár a magyarországitól eltérő általános egészségügyi kockázat vállalásával. Bár az orvosok és az egészségügyi személyzet általában magasan képzett, a kórházak és klinikák felszereltsége általában elmarad az európai színvonalától. A Magyarország és Szerbia között kötött kétoldalú megállapodás alapján a magyarországi biztosított állampolgárok ingyenes sürgősségi ellátásban részesülhetnek Szerbiában. A teljes ellátás, illetve az esetlegesen szükséges egészségügyi evakuáció miatt, célszerű átfogó utazási és egészségbiztosítást kötni az utazás időtartamára.

A Magyarországon biztosított és egészségügyi szolgáltatásra jogosult személyek a Szerb Köztársaság területén való ideiglenes tartózkodásuk esetén jogosultak sürgősségi ellátást igénybe venni. A sürgősségi ellátásra való jogosultság igazolására a HUN/SRB 111 jelű nyomtatvány szolgál, amelyet a lakóhely vagy a tartózkodási hely szerint illetékes megyei vagy fővárosi kormányhivataltól kell igényelni.

A HUN/SRB 111 jelű nyomtatványt elsőként a szerb egészségbiztosító (Републички фонд за здравствено осигурање) területi szervéhez kell benyújtani, amely kiállítja az INO-1 jelű igazolást, amellyel közvetlenül a szerb biztosítóval szerződött egészségügyi szolgáltatóhoz lehet fordulni. A szerb egészségbiztosító területi szerveinek elérhetőségi adatait a lenti melléklet tartalmazza.

2015. január 1-től a két állam egészségbiztosítói közötti megállapodás alapján átmeneti tartózkodás esetén Európai Egészségbiztosítási Kártyával is igénybe vehetők a sürgősségi ellátások a Szerb Köztársaságban, azonban az INO-1 jelű igazolást ekkor is be kell szerezni a szerb egészségbiztosítótól.

A [szerb Egészségbiztosítási Alap intézményeinek elérhetőségei](#) a linkre kattintva található.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?szerbia#c>

4. Közbiztonság

Az ország koszovói határvidékén (főleg Észak-Koszovó) biztonsági kockázattal kell számolni. Az ország ezen részei az utazás és ott tartózkodás szempontjából „II. Fokozott biztonsági kockázatot rejtő országok és térségek” kategóriába tartoznak. A térségbe utazó magyar állampolgárok különös körültekintéssel készüljenek fel utazásukra, tanúsítsanak fokozott elővigyázatosságot az utazás idején. Amennyiben a külföldi nem Szerbia felől lépett be Koszovóba, a szerb-koszovói határon a szerb hatóságok nem engedik be az országba.

A szerbiai közbiztonsági helyzet, összességében és általánosságban európai szintű, de a tömegrendezvények közelében, illetve az utazó számára ismeretlen helyeken indokolt a biztonsági szabályok fokozott betartása. Figyeljünk értékeinkre a zsúfolt közterületeken, a repülőtereken, vasútállomásokon és a tömegközlekedési eszközökön. Minden elszennvedett bűncselekményt (útlevél ellopását is) és az úti okmány elvesztését is mielőbb jelenteni kell a rendőrségen (rendőrségi sürgősségi szám: 192), és jelezni célszerű az illetékes magyar

külképviselőten (a Belgrádi Nagykövetség Konzuli Osztályán, illetve a Vajdaság területéről a Szabadkai Főkonzulátuson). A Szerbia déli területére (Belgrád-Nis) személygépkocsival utazók számára nem javasolt, hogy megálljanak az autópálya pihenőkben (legfeljebb tankoláskor), mert szervezett bandák garázdálkodnak a környéken. A Vajdaság a magyar állampolgárok számára biztonságos térségnek számít, a közbiztonság a tartományban jó.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?szerbia>

5. Infrastruktúra, közlekedés

Szerbiában elfogadják a magyar jogosítványt, nem szükséges nemzetközi jogosítvány kiváltása. Huzamosabb, 90 napot meghaladó tartózkodás esetén azonban a magyar jogosítványt szerbre kell cserélni a lakóhely szerinti illetékes rendőrkapitányságon. A magyar vezetői engedélyt visszaküldik a kiállító hatóságnak. Külön vizsgát tenni nem szükséges.

Fontos, hogy amennyiben nem a saját tulajdonukban levő – céges, illetve magánszemély által kölcsönbe adott - gépjárművel utaznak Szerbiába, rendelkezzenek megfelelő, szerb vagy angol fordítással ellátott meghatalmazással, mely alapján jogosultak az autót vezetni. Szerbiai gépjárművezetésre, valamint a meghatalmazásra vonatkozó további részletes információk [Magyar Autóklub](#) honlapján találhatóak.

Úthasználati díj fizetésekor a fizetőkapuknál euróban is lehet fizetni, de a piacinál rosszabb árfolyamon számolják át, így a dinárban történő fizetés ajánlott. A sebességhatárolások: autópályán 130, autóúton 100, lakott területen kívül 80, lakott területen belül pedig 50 km/h. A szerb rendőrség zéró toleranciát alkalmazva, a sebességhatárolt akár minimális túllépését is azonnali bünteti, amit lehetőség szerint a helyszínen kell megfizetni. A külföldi, köztük a magyar forgalmi rendszámú gépjárművek vezetői – már csak a nyelvtudás hiánya miatt is - hátrányos helyzetbe kerülhetnek közlekedési szabálysértés esetén.

A Szerbiába látogató vagy az országon áthaladó turisták és kamionsofőrök gyakran esnek tolvajok áldozatául nemzetközi autóutak (főleg E-75-ös autópálya Szabadka-Belgrád-Nis szakasza) melletti benzinkutaknál, pihenőhelyeknél. Nem ajánlatos a gépkocsiban értékeket, dokumentumokat és pénzt hagyni, ügyelni kell a gépjármű ajtajainak bezárására is. Előfordul, hogy az autópályán utazók járművének gumiját parkolás vagy benzinkútnál történő fizetés közben leeresztik vagy megrongálják, és indulás után az utast a hibára figyelmeztetve leállítják, majd a helyzet ellenőrzése során egy "segítőkész", esetleg még magyarul is tudó személy elvonja a járművezető és utasai figyelmét, majd a nyitott gépkocsiból az értékeket, személyi okmányokat ellopják.

Amennyiben valaki közlekedési szabálysértést követ el (pl. gyorsajtás), akkor a helyzet függvényében két eljárás lehetséges:

1. Igazolás ellenében visszatartják az útlevelet és elküldik az elkövetőt, hogy fizesse be a büntetést postán vagy bankban, erről szintén kap egy igazolást. (Jellemzően közúton, nagyvárosok közelében, munkaidőben). Befizetés után visszakapja az úti okmányt. Amennyiben 8 napon belül rendezi a büntetést, akkor csak a kiszabott bírság felét kell befizetni, erről a rendőr tájékoztatást ad.
2. A másik variáció, hogy szintén átadnak a helyszínen egy csekknek megfelelő utalványt, amit az elkövető befizet a rendőrnél a helyszínen. Erről kap egy névre szóló igazolást. (Jellemzően pl. éjszaka, autópályán). Mindig az adott körülmények határozzák meg, hogy melyik eljárást alkalmazzák.

A rendőrség ellenőrizheti az autópályákon a két fizetőkapu közötti szakaszon az átlagsebességet. Amennyiben az átlagsebesség meghaladja a megengedett 130 km/h-t, akkor a fizető kapu után a rendőrség megállíthatja a korlátozást túllépőket. Autópályán lehetőség van arra, hogy a fentiekben vázoltakon túl, bankkártyával fizesse ki az illető a bírságot, amennyiben az eljáró rendőr rendelkezik ilyen terminállal.

Súlyos szabálysértés esetén a vétkest szabálysértési bíró elé állítják, akár munkaszüneti napokon is. Ilyenkor is visszatartják az úti okmányt, amíg nem rendezik a büntetést. A kiróható büntetés összege a szabálysértés súlyától függ. Ha valaki bizonyos arányon felül hajt gyorsabban, mint ami a megengedett sebesség, akkor bizonyos időtartamra (pl. 60 napra) eltiltják a vezetéstől, Szerbiában. Külföldi állampolgár esetében az illető kap egy határozatot arról, hogy néhány napon belül hagyja el Szerbiát, a vezetéstől való eltiltásról pedig diplomáciai úton értesítik az állampolgárság szerinti országot.

Autómentő szolgálat telefonszáma: +381 11 1987.

Szerbiában november 1. és április 1. között kötelező a téli gumi használata. A téli gumikon a gumi abroncsainak mintázati mélysége nem lehet 4 mm-nél kevesebb. A fenti időszakban lakótelepülésen kívül kötelező a hólánc megléte is, melyet a meghajtott kerékre kell szerelni azokon az útszakaszokon, ahol kijelölten kötelező a hólánc használata havas, jeges úton.

További, naprakész útinformáció található a [Szerb Autós Motoros Szövetség honlapján](#), angol, német és szerb nyelven. A határátkelőhelyekről és a várakozási időről [a magyar rendőrség honlapján](#) található további információk.

Belgrád nagy részén, különösen a belső kerületekben a parkolás fizetős. Parkolójegyet sms-ben lehet váltani, illetve a postán, trafikokban, továbbá a Parking Servis Beograd ügyfélszolgálati irodáin lehet megvásárolni (Takovska 31., Kraljice Marije 7., Milusevska 51.). A parkolási díj meg nem váltása esetén pótdíjat, ún. napijegyet kell fizetni, mely árából nyolc napon belüli befizetés esetén 50 %-ot elengednek. A parkolási társaság közlekedési vétség elkövetésekor (pl.: tilosban parkolás), valamint a külföldi rendszámmal rendelkező gépjárművek esetén a parkolójegy kétszeri meg nem váltásakor minden esetben elszállítja az autót, melynek kiváltása több ezer dinárba kerül.

Forrás: <http://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?szerbia>

6. Repülőterek

Nemzetközi repülőterek:

[Belgrád, Nikola Tesla Airport](#)

[Nis Constantine the Great Airport](#)

Szerb légitársaság: [Air Serbia](#)

Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Rep%C3%BCI%C5%91terek_list%C3%A1ja#Szerbia

7. Banki szolgáltatások elérhetősége

Szerbiában a bankrendszer Magyarországhoz hasonlóan kétszintű, a Szerb Nemzeti Bank látja el a jegybanki funkciókat és számos kereskedelmi bank működik az országban. A kereskedelmi bankok listája a [Szerb Nemzeti Bank honlapján](#) szerepel.

Magyar vállalkozóknak elsősorban azon szerbiai kereskedelmi bankok szolgáltatásait javasolt igény bevenniük, amelyek Magyarországon is jelen vannak, pl. [OTP](#), [Raiffeisen](#), [UniCredit](#), [Banca Intesa](#), [Erste Bank](#).

Forrás: http://en.wikipedia.org/wiki/Banking_in_Serbia

Szerbiában bankszámlanyitáskor a megszokottnál kicsit több papírmunkára van szükség. A szükséges dokumentumok bankonként eltérnek, ezért nagyon fontos a személyes megjelenés előtt előre tájékozódni. Általában a következő dokumentumokra van szükség:

- személyazonosság igazolása, magánszemély esetén útlevel, cég esetén cégbíróági kivonatok stb.,
- kitöltött bankszámlanyitási formanyomtatvány és kérelem nem rezidensek (külföldi illetőség) részére,
- a számlán tartott eszközök eredetének igazolása, főleg, ha külföldi jogi személyről van szó (szerb céges bankszámlanyitás esetén),
- általános meghatalmazások és engedélyezések, cég esetén például kötvény- és értékpapír-vásárlásokra is
- aláírás-minták

A szerb bankszámlanyitási folyamat hossza pénzintézettől és a számla típusától függ, de ha minden szükséges dokumentum rendelkezésre áll, akkor nem tart tovább, mint a szerb állampolgárok vagy cégek estében. A Szerbiában egy évnél hosszabb ideig élő külföldiek rendelkezhetnek külföldi fizetőeszközben vezetett szerb és külföldi bankszámlával is. A megszokott nemzetközi pénzküldési megoldások működnek Szerbiában.

Az ATM automaták inkább a nagyvárosokra jellemzőek, kisebb városokba történő látogatás esetén érdemes készpénzt tartalékolni.

Forrás: <https://welcometoserbia.org/en/services/banking/>

8. Egyéb

Szerbia telefonos országhívószáma: 381. Belgrád körzetszáma: 11.

A hivatalok általában 7.30-15.30 óra vagy 08.00-16.00 óra között tartanak nyitva, a bankok 08.00-16.30 között. Az üzletek nyitvatartási rendje termékkínálattól függően változó, a turisztikai központok üzletei és élelmiszerboltok akár éjfélig is, és a hét minden napján nyitva tartanak.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Szerbia

Kultúra

1. Üzleti etikett, tárgyalási szokások

A szerb üzletemberek angol nyelvismerete általános, míg a Vajdaság területén sokan beszélnek magyarul is. A szerb üzletemberek a magyarnál latinosabb, lazább mentalitásúak. Jellemző rájuk, hogy vendégszeretőek, barátkozóbbak az európai átlagnál. Nagy hangsúlyt fektetnek a jó munkaviszony és a bizalom kialakítására, a munkaköri rang tiszteletére. A tárgyalások az említett okok miatt az átlagos magyar tárgyalási időnél hosszabbak, gyakran kötik össze az étkezéssel. Az üzleti ajándékozás általános. Fontos megjegyezni, hogy az említett pozitívumok mellett jellemző rájuk az időpontok betartásának hiánya (gyakran késnek a találkozókra). Tárgyalás esetén javasolt a balkáni háborúkra, Koszovó státuszára, illetve az etnikai és vallási különbségekre vonatkozó témák mellőzése.

Forrás: Magyarország Nagykövetsége, Szerbia

2. Fontosabb ünnepek

- Január 1. és 2. – újév
- Január 7. – ortodox karácsony
- Január 14. – ortodox újév
- Február 15. – államiség napja
- Húsvétnagypéntek
- Húsvéthétfő
- Május 1-2. – a munka ünnepe
- November 11. – az I. világháború befejezésének évfordulója

Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/Public_holidays_in_Serbia

3. Vallás, vallási szokások

Vallás szerinti megoszlás (Koszovó nélkül): szerb ortodox 85%, katolikus 5%, iszlám 3%, protestáns 1%, nem jelölt meg vallást 1%, egyéb 5%. A szerb ortodox egyház egyike a tizenöt autokefál (önálló) ortodox egyháznak. Istentiszteleti nyelve az egyházi szláv és a modern irodalmi szerb.

Szerbiában a vallás összefügg az etnikummal – a szerbek jellemzően az ortodox vallást követik, a vajdasági magyarok többsége katolikus, míg az ország délnyugati részén élő albán és bosnyák kisebbség tagjai muzulmánok.

Forrás:

http://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Serbia

http://hu.wikipedia.org/wiki/Szerb_ortodox_egyh%C3%A1z

Szerbia alkotmánya kimondja, hogy az egyházak és a vallásközösségek az államtól elválasztva működnek. Egyetlen vallás sem nyilvánítható államinak vagy kötelezőnek. Mindenki szabadon kinyilváníthatja vallását vagy vallási meggyőződését, vallási szertartással, vallási szolgálat vagy oktatás látogatásával, mind egyénileg, mind másokkal együttesen, továbbá magánkörben vagy nyilvánosan kifejezheti vallási meggyőződését.

Forrás:

http://www.puma.vojvodina.gov.rs/dokumenti/Madjari/Jogszabalyok/alkotmany_srb.pdf

4. Történelmi áttekintés

Szerbiát a görög időkben a trákok lakták. Az első állam ezen a területen a Római Birodalom volt, amelynek több provinciája is osztozott az ország mai területén. Az ország mai lakosai, a szerbek a 7. század második felében foglalták el a területet. A szerb törzseket Nemanja István nagyzsupán egyesítette, létrehozva 1190-ben a Szerb Fejedelemséget, amely később Szerb Királyság néven függetlenedett Bizánctól, és megkezdődött virágkora. Az 1389-es rigómezei csata után a középkori szerb állam török vazallus területekre bomlott. Szendrő eleste után Szerbia egész területe végleg török fennhatóság alá került. Az 1699-ben megkötött karlócai béke során Magyarország visszakapta a törökök által meghódított területeit. Ezen területek rendkívül gyéren lakottak voltak, így sok szerb a magas török adóktól menekülve északra, azaz Magyarországra vándorolt. Részen ekkor népesült be szerbekkel a Délvidék, illetve északabbra a Duna menti területek. Ráckeve, Szentendre tipikusan ilyen város, valamint Szeged környékén Deszk, Újszentiván, Magyarcsanak. Az első Balkán-háború során Szerbia megszerezte mai területét (a Vajdaságot leszámítva) és Macedónia területét. A boszniai szerb nemzetiségű Gavrilo Princip által elkövetett szarajevói merénylet adta a közvetlen okot az első világháború kirobbantására. A Monarchia által megtámadott Szerbia végül a nyertesek között szerepelt az I. világháborúban, ezért Szerbia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország és az Ausztria területétől elcsatolt Szlovénia egyesüléséből létrejövő Szerb-Horvát-Szlovén Királyság a trianoni békekonferencián a Magyarországtól elcsatolt Délvidéket is megkapta. Az egységes állam 1929-ben a Jugoszlávia nevet vette fel. A második világháborúban az állam megszűnt és Szerbia a Harmadik Birodalom, illetve a Magyar Királyság megszállása alá került. A megszállt területeken a német és a magyar megszállók számos kegyetlenkedést követtek el a szerb lakosság ellen, a zsidó lakosságot pedig koncentrációs táborokba hurcolták. Egyes adatok szerint 1941-1945 között kb. 700 000 szerb civilt mészároltak le. Tito marsall vezetésével nagyszabású partizánmozgalom bontakozott ki a német csapatok ellen. 1944 őszén a partizánok tömeges népiertást követtek el a német és magyar polgári lakosság ellen. 1945-ben újra egyesültek a délszláv területek. Az új alkotmány elfogadásával Jugoszlávia „népi demokrácia” lett, de 1948-ban sikerült szakítania a Szovjetunióval. 1961-től kezdve Tito vezetésével Jugoszlávia szocialista szövetségi állammá vált, amely egészen a legutóbbi délszláv háború kitöréséig (1991) a térségben viszonylag fejlett államnak számított. A délszláv háború során, 1992-re a korábbi szocialista Jugoszlávia felbomlott, a tagköztársaságokból független államok jöttek létre. Jugoszlávia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Horvátország és Szlovénia teljesen önállóan működtek tovább. Horvátországhoz és Bosznia-Hercegovinához hasonlóan Jugoszlávia is menedéket nyújtott a délszláv háborús bűnösöknek, ezért nemzetközi helyzete a '90-es évek során fokozatosan romlott, amit az országot sújtó gazdasági válság is tetézett. Végül, 1999-ben, a koszovói etnikai tisztogatásokat követően a NATO légi csapásokat mért az országra. 2000 októberében a Slobodan Milošević vezette rezsim megbukott. Jugoszláviában demokratikus átalakulás vette kezdetét. 1992 és 2003 között Szerbia és Montenegró közösen alkotta a Jugoszláv Szövetségi Köztársaságot. 2003-ban az államszövetség válságba került Szerbia miniszterelnöke Zoran Gyíngyics meggyilkolása után. 2006-ban Montenegró hivatalosan is kikiáltotta függetlenségét, ezáltal az államszövetség felbomlott. 2008. február 17-én Koszovó is kikiáltotta függetlenségét. Koszovót a világ ENSZ 108 tagállama elismeri független államként. Bár Szerbia továbbra sem tartozik ezen államok közé, aláírta a 2013-as Brüsszeli

Egyezményt, mely rendezi a Koszovó és Szerbia közti kapcsolatot. Szerbia 2009-ben nyújtotta be az EU tagjelöltségi kérelmet, és 2012-ben megkapta az EU tagjelölti státuszt, 2014-ben pedig megkezdte a csatlakozási tárgyalásokat.

Forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Szerbia>
http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Serbia
http://en.wikipedia.org/wiki/Zoran_%C4%90in%C4%91i%C4%87

További hasznos információk az ország történelméről és a magyar-szerb kapcsolatokról:

CIA World Factbook:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ri.html>

Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Serbia

Lonely Planet online útikönyv: <https://www.lonelyplanet.com/serbia>

Infoplease.com: <http://www.infoplease.com/country/serbia.html>

[Wikipedia - magyar-szerb kapcsolatok](#)

5. További hasznos információk

Az ország földrajzáról:

[CIA World Factbook – Szerbia földrajz](#)

Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Serbia#Geography>

Worldatlas.com: <http://www.worldatlas.com/webimage/countrys/europe/rs.htm>

Az ország politikájáról:

[CIA World Factbook – Szerbia politika](#)

Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Serbia#Politics>

Freedom House: <https://freedomhouse.org/country/serbia/freedom-world/2019>

A BBC Szerbiáról: <http://www.bbc.com/news/world-europe-17907947>

Az ország kultúrájáról:

[Wikipedia - Serbian culture](#)

Utazaselott.hu: <http://www.utazaselott.hu/utazas-szerbia-es-montenegro-kultura-2.html>

[Kolo Szerb Kulturális Központ](#)

[Magyarországi Szerb Kulturális és Dokumentációs Központ](#)

Maps of world: <http://www.mapsofworld.com/serbia/people-culture-festivals/>

Az ország minisztériumairól:

Az ország hivatalos honlapja angol nyelven: <https://www.srbija.gov.rs/>

Szerbia Külügyminisztériuma: <http://www.mfa.gov.rs/en/index.php?lang=eng>

Szerbia Belügyminisztériuma: <http://www.mup.gov.rs/wps/portal/en/>

Magyar nyelvű napilapok:

[Szabad Magyar Szó](#)

[Magyar Szó](#)

Angol nyelvű napilapok:

B92: <http://www.b92.net/eng/>

Kézirat lezárva: 2020. június

További információ:

Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Nemzetközi Igazgatóság

Telefon: + 36 1 474 5142

E-mail: intdept@mkik.hu